

TOVERI

Lännen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntai.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO, SULO SYVANEN,
ADOLPH SALMI, ALEX SEVO,
A. B. MÄKELÄ.

TOVERI

(THE COMRADE)
The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workers' Publishing Society.
ANTTI J. FAKTAN, Manager.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Ilmoitushinta 40c palstatumalta. Kuolessa-
ilmoitukset \$1.50 kerta ja muistovaroja
\$2.00 kerta. Kukaan, syntymä ja avioliitto-
ilmoitukset \$1.00 kerta, hautaus- ja
nimenmuuttolmoitukset 50c kerta, naima-
ilmoitukset \$1.50 kerta, avioeroilmoitukset
\$1.00 kerta. Seisovat ilmoitukset sopimuk-
sen mukaan. Satunnaisia ilmoituksista tu-
lee rahan seurasta mukaan. Englanninkie-
lisiä ilmoituksia vastaan.

Advertising rates in effect July 1, 1912, 40
cents per inch. Special discount is allowed
for larger and continuous advertisements.
TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.

TILAUSHINNAT

Yhdysvalloissa ja Kanadassa:
Yksi vuosikerta... \$3.00 6 kuukautta... \$2.00
3 kuukautta... \$1.00 1 kuukausi... .50
Suomen ja muulle osalle:
Yksi vuosikerta... \$3.50 6 kuukautta... \$2.25

SUBSCRIPTION RATES:

In the United States and Canada
One year... \$3.50 Six months... \$2.00
Three months... \$1.00 One month... .50

Ilmoitukset sijaitsevat 10 minuuttia ja Duane katu-
jen kinnassa. Toimitus: Kuukausi 30p,
toimitus 83c.

Yhteiskunnan luokat

Jotta ihminen, joka voi elää ainoastaan sillä ehdolla, että tekee työtä, voisi kyetä suorittamaan minkäläistä työtä, hänellä täytyy olla käytettävään työkapineet ja työalainen esine tai aine. Nyt on niin, että nämä työkapineet ja tämä työalainen aine, sanalla sanottuna työvälineet, ovat yhä yleisemmin joutumassa kapitalistien haltuun. Ne, joita siten riistetään välineet, joiden avulla työvoimaansa (eli ruumiillista työkykyään) ovat nimolleen pakottetut, ollen kykenemättömiä muulla tavalla elatustaan hankimaan, myymään tuon voiman käyttämiseksi kapitalisteille, joilla on hallussaan työssä välttämättä tarvittavat välineet. Omistamalla työvoiman toimintakykyisyydelle välttämättömät välineet, ovat kapitalistit todellisuudessa kaikkien niiden herroja, jotka eivät itse voi käyttää hyväkseen työvoimaansa tai pysty elämään tarvitsematta sitä käyttä. Tästä taloudellisesta riippuvaisuudesta aiheutuva eri luokkien olemassaolo, luokkien, jotka pysyvät erillään toisistaan huolimatta niiden jäsenten yhteiskunnallisesta ja valtiollisesta tasa-arvoisuudesta. Riistämällä ja hävittämällä keskiluokkaa yhä enemmän, kapitalistinen hallintojärjestelmä pyrkii joututamaan yhteiskunnan jakautu-

mista kahteen pääluokkaan: yläluokkaan, joka kontrolleraavat (pitävät määräämisvallan hallussaan) työvälineitä; toisaalta niihin, joille niiden välineiden todellinen käyttäminen on ainoa elämän mahdollisuus. Sosialistit eivät ole syyvät luokkien olemassaoloon sen vuoksi, että he tunnustavat niiden olemassaolon. He rajottavat todentamaan sen, mikä on ollut, mikä on ja mikä tulee olemaan totta: luokkien synny, niiden nykyisen olemassaolon ja niiden lähenevän häviämisen.

Niin pian kuin — kiitos siitä ihmisen henkien kykyjen kehittymisestä ja hänen teollisuuden alalla tekemilleen keksinnöille — työn tuottokyky tuli kyllin suureksi, jotta yksilö pysty tuottamaan enemmän kuin mikä oli välttämättä hänen henkensä pitämiseksi, tapahtui myöskin yhteiskunnan jakautuminen kahteen suureen luokkaan: riistajiin ja riistettyihin. Ja tällä jaolla oli oikeutuksensa niin kauan kuin tuotanto ei ollut riittävä tekemään taloudellisen hyvinvoinnin kaikille mahdolliseksi. Mutta — kiitos siitä luokkille ja tieteilisille menettelyille, jotka tekevän työn helpommaksi, samalla kun ne lisäävät kulutusainesten varaston moninkertaiseksi — laajojen kansankerosten uuvuttava raadanta ja vähemmistöjen yksinoikeus elämän mukavuuksiin yhä tästä lähtien väistyä, sen täytyy tästä lähtien väistyä, ja se tulee väistymään tulevaisuudessa, joka ei enää näytä olevan kaukana, työn yleistymisen ja sen välttämättömän seurauksen, taloudellisen hyvinvoinnin ja joutujan vieton yleistymisen tieltä. Se on: se tulee antamaan sijaa yhteiskunnallisille olosuhteille, joiden vallitessa ei enää ole oleva luokkia, koska niiden olemassaolo ei enää vastaa mitään hyödyllistä tarkoitusta, kuten se on tehnyt menneisyydessä. Me tulemme pian näkemään, että meidän nykyinen hallitseva luokkamme, kaukana siitä että se tuottaisi mitään hyötyä, on jo muuttamassa turmiolliseksi.

Nykyään, vaikkakin eri luokkien olemassaolo näennäisesti on menettänyt kaiken laillisen tunnustuksen, se on aivan yhä realinen todellisuus kuin koskaan ennen. Kieltääkseen sen täytyy olla joko halu näytellä hullun osaa tai etua sen näyttelemisestä. On mahdotonta väittää vakavassa mielessä perättömäksi sitä, että osa väes-

töstä on todella, taloudellisten suhteiden kautta, aineellisen oman-utensa kautta, ravinnon-tarpeen kautta joutunut riippuvaiseen asemaan toisesta väestön osasta ja että on olemassa sotakanta niiden välillä, joiden täytyy taistella tilaisuudesta työtekemällä elättää henkensä ja niiden välillä, jotka voivat kaupitella heille työvälineitä.

Tuomalla julkisuuteen luokkien olemassaolon ja niiden keskinäisen taistelukanan, kulluttamalla valtiolliselta puhujavalta julkii tuota taistelukanaa, joka ei ole heidän työtään, eivät sosialistit luo mitään keinoitekoisia eroavaisuuksia, he eivät herätä henkiin, eivätkä u-neksikaan herättävänsä henkiin, mitään niistä yhteiskuntamuodoista, mitkä Ranskan suuri vallankumous niin onnellisesti ja tarkomkaasti tuhosi. He ainoastaan mukautuvat asemaan sellaisena kuin se heille nyt esiintyy.

Nykyaikainen teollisuus pakottaa todenteolla työläiset päivittäin yhä enemmän karsittamaan yhdistymisen eli liittämisen välttämättömyyden todelliseksi. Mutta — kiitos siitä luokkille ja tieteilisille menettelyille, jotka tekevän työn helpommaksi, samalla kun ne lisäävät kulutusainesten varaston moninkertaiseksi — laajojen kansankerosten uuvuttava raadanta ja vähemmistöjen yksinoikeus elämän mukavuuksiin yhä tästä lähtien väistyä, sen täytyy tästä lähtien väistyä, ja se tulee väistymään tulevaisuudessa, joka ei enää näytä olevan kaukana, työn yleistymisen ja sen välttämättömän seurauksen, taloudellisen hyvinvoinnin ja joutujan vieton yleistymisen tieltä. Se on: se tulee antamaan sijaa yhteiskunnallisille olosuhteille, joiden vallitessa ei enää ole oleva luokkia, koska niiden olemassaolo ei enää vastaa mitään hyödyllistä tarkoitusta, kuten se on tehnyt menneisyydessä. Me tulemme pian näkemään, että meidän nykyinen hallitseva luokkamme, kaukana siitä että se tuottaisi mitään hyötyä, on jo muuttamassa turmiolliseksi.

Nykyään, vaikkakin eri luokkien olemassaolo näennäisesti on menettänyt kaiken laillisen tunnustuksen, se on aivan yhä realinen todellisuus kuin koskaan ennen. Kieltääkseen sen täytyy olla joko halu näytellä hullun osaa tai etua sen näyttelemisestä. On mahdotonta väittää vakavassa mielessä perättömäksi sitä, että osa väes-

Luokkakaistelu ei niin ollen ole sosialistien keksintöä, vaan on niiden historiaa luovien tosi-

MAILMANKATSOMUKSIA

HÖKKELIT HIENOSTON KAUPUNGINOSASSA.

Nykyään on Washingtonissa, Yhdysvaltain pääkaupungissa, melkoinen asuntopula. Asunon etsijöitä liikuskellee joka päivä ympäri kaupunkia, ja kuten tavallista joka paikassa missä asuntopula vallitsee, saavat he useasti turhaan etsiä "kattoa päänsä päälle."

Hienoston "kodittomat", jotka kaupungin kaikkiosasta, varsinaisesta hienoston asuntopiiristä, etsivät suojaa itselleen, saavat useasti hämmästyttäviä, nähdessään hienojen herras-kaisten asunon vieressä mitään kurjimpaa näköisiä hökkeliteitä, joissa asustaa mustatiloisia köyhälistöjä.

Miksi noita hyviä lotteja ei ole käytetty hienojen asuntojen perustaksi? Miksi sallitaan mustatiloisten asustella täällä hienoston kaupunginosassa, keskellä loistoa ja kohteita? Utelevat hienot asunon etsijät.

Vastaus näihin kysymyksiin muodostaa oman tarinansa. Lyhykäiseltä kerrottuna olisi se tarina seuraava:

Sisällissodan päätyttyä muutti suuret joukot neekereitä Washingtoniin. Nykyinen hieno kaakkoinen osa kaupunkia oli siihen aikaan autio hylkymä, jossa siellä täällä komelli pieni perunamatkku, muuten oli maa alpu asumatonta. Asuntolotetta myytiin siihen aikaan niistä palkoista, missä hienoston kaupunginosassa nykyään sijaitsee, kahdella ja kolmella sentillä neljältä.

Tämmöiseen paikkaan oli mukava sijoittaa neekereitä, joiden asuttamiseksi rakennettiin "sääntiä", joista osa on säilynyt näihin päiviin asti.

Neekerit, jotka Washingtonin kaakkospuolen aluetta alkoivat "asua", toivat useat vaimonsa ja lapsensa mukanaan. Useimmissa tapauksissa olivat he joutuneet avioliiton pappamiehen välytyksestä, sillä ainoa temppu mikä orjuuden aikana oli käytännössä neekereitä vihitäessä, oli yhteinen hyppäys luudanvarren yli — mutta ei orjilta vihkijämenoja vaa dittu.

Nämä luudanvarsioliot eivät olleet tehonneet pääkaupungin ase-
tukien edessä, ja niinpä tapahtuikin usein, että useat näistä luudanvarsi-
avioituneista Washingtoniin muutet-
tuaan ottivat oikein laillisen avio-
sippaan — osaksi täyttäkseen lain-
vaatimusta, osaksi myöskin vaihte-
luun vuoksi.

Myöhemmin säätö kongressi lain-
jotka mukaan luudanvarsioliot julistettiin lain edessä päteviksi. Se laki oli omiaan aiheuttamaan suurta painaavaa ja hämmennyttä neekeriasutuksessa, sillä lain tiedoksi tul-
tua joutui useat neekerikaupungin-
asukas sellaiseen asemaan, että hänellä oli kaksi laillista avioa: se-
lläisesti vihity ja se entinen luudan-
varren yli hyppäämällä otet-
seikkojen ja tapahtumien varsinainen ydin, jotka joka päivä tapahtuvat heidän silmissä edessä. — G. Deville.

vat luokat kannattivat hänen valitsemistaan. Etelävaltioiden vaalitilaisuuksissa whig-puolueiset etsivät kannatusta Taylorille sen perusteella, että hän oli orjien omistaja ja orjia vastustavissa pohjoisvaltioissa he kehuiivat ehdokastaan, sen no-
jalla, että heidän puoleensa oli joskus vastustanut orjuuden laajentamista. Samoin demokraatit eteässä pyysivät kannatusta Cass'ille (demokraatin ehdokas presidentiksi), koska heidän puoleensa oli aina kannattanut orjuutta ja pohjoisvaltioissa etsit-
tiin Cass'ille kannatusta, kehu-
malla kuinka hän oli kongressissa kannattanut ehdotusta orjuuden kieltämiseksi Meksikolta sa-
duilla alueilla.

Melkein jokainen suomalainen on siinä käsityksessä, että tässä maassa on ollut vain kaksi varsinaista puoluetta, demokraati-puolue ja republikaanipuolue, mutta vaikka ne ovatkin vuorotellen olleet vallassa, niin tällä läinen puolueuudostumien historia on sangen kirjava, voisi-
sanoa, hassunkurisen sekava ja mutkikas, johtuen se siitä, että varsinaiset luokkamodostuma ovat tällä peittyneet paremmin joihinkin kehittyneissä Euroopan maissa. Kirja antaa melko selvän kuvan näiden muodos-
tumiin kuluista.

Sitä miten rautatieyhtiöt ja muut teollisuuskorporatsioonit saivat sisällissodan jälkeen miltei täydellisen määräämisvallan hallituksen ylitse, mainitsee kirj-
erään sen aikaisen kirjottajan mukaan seuraavaa:

MEHILÄISET SELVILLÄ AJANKULUSTA.

Vaikka aikoa sitten on tiedetty että mehiläiset ovat kaikista hyönteistä älykkäimmät — niillä voi sanoa kokoonsa nähden olevan rakenteellann kehittyneimmät aivot kuin millään muulla eläimellä, ihmisenkin lu-
kuunotettu — tuntuu kuitenkin hämmästyttävältä, mitä eräs ranska lainen mehiläinen hoitaja kertoo niin tarkasta kelloittelusta. Auguste Forel, jolla on muutamia mehiläisiä pesiä, sai sen kokea vähän ennen sodan alkua, tosin omaksi ja perheensä viastiksi, mutta aivan riittävän sel-
västi.

Forelin perheessä pidettiin tapana syödä aamiaista kello 7:15 eräällä parvekkeella ukkolluunsa. Tuona ke-
ruenä aterialla oli säännöllisesti mu-
den ruokien ohessa joitakin makeita säilykkeitä, jotka saivat olla pöydällä aina kello 10 tienoille saakka. Puolenpäivän aikana samalla parvekkeella syötiin toinen ateria, mut-
ta silloin ei käytetty mitään makeita. Kello 4:15 nautittiin siellä taas vähän pala, johon kuului makeita säilykkeitä, ja ne tulivat silloin olemaan pöydällä puoli tuntia tai kolme neljän-
nestä.

Vajaan 300 jalan matkalla tältä parvekkeelta oli mehiläiskenno. Erään päivänä kesäkuussa oli Forel keltäjätar pannut kirsikkamehua si-

tu. Ja perintökysymys niinkään joutui täten melkolailla sekaiseksi juuri tämän lain kautta.

Varsinkin mikäli neekerien omistamat tontit ja säpät olivat kysymyksessä, oli niiden perintöoikeus useassa tapauksessa miltei mahdoton saada selväksi. Oli kaksi "pesää", perijöitä, joista kumpikin väitti omaavansa laillisen perintöoikeuden omaisuuteen ja kielsi kilpailevalta pesältä kaiken oikeuden.

Sitää johtui, että omaisuutta ei voitu myydä, syystä kun ei voitu saada selvälle, kenelle se oikein lain mukaan kuului. Ja siitä johtua sekin, että kaupungin hienommissa osassa edelleenkin on olemassa lu-
histumaisvalmiita hökkeliteitä, keskel-
liä hienoston upeita rakennuksia.

Muutamain näihin hökkeliteihin nähden ei omistusoikeus-kysymystä ole saatu selvitettyä. Toisia löytyy, joiden suhteen omistusoikeus on selvä mutta niiden omistajat kieltäytyvät niistä myymästä hinnalla millään.

Niiden omistajat neekerit ovat köyhiä. Kaikki, minkä he voivat ansaita, menee samaa tietä kuin he sen ansaitsevat. Hinta, minkä he hökkeliteistään saivat, olisi useassa tapauksessa enemmän kuin terveltulua. Mutta siitä huolimatta he kieltäytyvät myymästä hökkeliteitä. Heille on aikojen kuluessa muodostunut oikein voittamaton kahu se laista ajatusta vastaan, että heidän pitäisi luopua kodistaan. Niin kauvan kuin heillä on tuo hökkeliteillä heillä on ainakin katto päänsä päällä, ajattelevat neekerit, ja kieltäytyvät jyrkästi kauposta. Ja hienosto, joka "hunnalle" asuntoja hienoston kaupunkipiiristä saa ihmetellä ja kiukotella. — Raiv.

MEHILÄISET SELVILLÄ AJANKULUSTA.
Vaikka aikoa sitten on tiedetty että mehiläiset ovat kaikista hyönteistä älykkäimmät — niillä voi sanoa kokoonsa nähden olevan rakenteellann kehittyneimmät aivot kuin millään muulla eläimellä, ihmisenkin lu-
kuunotettu — tuntuu kuitenkin hämmästyttävältä, mitä eräs ranska lainen mehiläinen hoitaja kertoo niin tarkasta kelloittelusta. Auguste Forel, jolla on muutamia mehiläisiä pesiä, sai sen kokea vähän ennen sodan alkua, tosin omaksi ja perheensä viastiksi, mutta aivan riittävän sel-
västi.

Forelin perheessä pidettiin tapana syödä aamiaista kello 7:15 eräällä parvekkeella ukkolluunsa. Tuona ke-
ruenä aterialla oli säännöllisesti mu-
den ruokien ohessa joitakin makeita säilykkeitä, jotka saivat olla pöydällä aina kello 10 tienoille saakka. Puolenpäivän aikana samalla parvekkeella syötiin toinen ateria, mut-
ta silloin ei käytetty mitään makeita. Kello 4:15 nautittiin siellä taas vähän pala, johon kuului makeita säilykkeitä, ja ne tulivat silloin olemaan pöydällä puoli tuntia tai kolme neljän-
nestä.

Vajaan 300 jalan matkalla tältä parvekkeelta oli mehiläiskenno. Erään päivänä kesäkuussa oli Forel keltäjätar pannut kirsikkamehua si-

tu. Ja perintökysymys niinkään joutui täten melkolailla sekaiseksi juuri tämän lain kautta.

Varsinkin mikäli neekerien omistamat tontit ja säpät olivat kysymyksessä, oli niiden perintöoikeus useassa tapauksessa miltei mahdoton saada selväksi. Oli kaksi "pesää", perijöitä, joista kumpikin väitti omaavansa laillisen perintöoikeuden omaisuuteen ja kielsi kilpailevalta pesältä kaiken oikeuden.

Sitää johtui, että omaisuutta ei voitu myydä, syystä kun ei voitu saada selvälle, kenelle se oikein lain mukaan kuului. Ja siitä johtua sekin, että kaupungin hienommissa osassa edelleenkin on olemassa lu-
histumaisvalmiita hökkeliteitä, keskel-
liä hienoston upeita rakennuksia.

Muutamain näihin hökkeliteihin nähden ei omistusoikeus-kysymystä ole saatu selvitettyä. Toisia löytyy, joiden suhteen omistusoikeus on selvä mutta niiden omistajat kieltäytyvät niistä myymästä hinnalla millään.

MIKSI IHMISET EIVÄT PYSY FARMILLA.

Eräissä epämodernissa lehdessä se-
littää muuan farmari sen asian dol-
lareissa ja sentseissä — ainoa tapa-
muuten, millä amerikkalaisen mittaan-
pysty ajattelemalla ja käsittämällä:
"Ostaisiain työvoimaa on minun dol-
lariin entiseen verratan arvoltaan 19 senttiä, ja kun ostan fossaattilan-
notusainetta, on sen arvo 33 senttiä Vehnästä saan nyt dollariin siitä mi-
tä ennen sain 45 senttiä. Ostella dollareita 45 sentillä ja myydä niitä 19 tai 33 sentillä ei ole kovinkaan edullista, siitä ovat monet farmarit selvillä. Mutta jos siitä yrittää pu-
hua niille, joiden määrättävissä on dollariin arvo, saa silmillen ryöpyä isänmaallisuutta ja muuta järjetttömyyttä. Yhtä luonnollisesti kuin ve-
si juoksee mäkirinnettä alaspaan, va-
luvat ihmisetkin sellaisiin paikkoi-
hin, missä saavat ostaa dollareita mahdollisimman halvalla ja myydä niitä mahdollisimman kalliilla."

MIESTEN TYÖT, MIESTEN TAVAT.

Eräs sota-ajan "farmittö" Chob-
hamissa, Englannissa, oli koko päi-
vän ollut heinäkorjuussa. Itäsealla-
kotin ajassaan poltelti tupakkaa sy-
dämensä vahvistukseksi. Mutta kun-
näki isänsä ja veljensä tulevan vas-
taan, pisti hätäpäissään palavan sa-
vuokeen housujensa taskuun. Seur-
aus oli, että vaatteet syytyivät tu-
leen, ja vaikka liekit pian saatiin tu-
kehtumaan, paloi työt niin pahoin-
ettei hänen henkeänsä voitu pe-
lastaa.

Hyönteisten pistökseen

on yksinkertainen läike: teelusikalli-
nen tavallista pöytäsuolaa luotettu-
na lasilliseen veteä. Se auttaa yhä-
useasti kuin muutkin tätä tarkotusta-
varten käytetyt lääkkeet.

Järjestömme asioita

LÄNSIPIIRIN PUHUJAN MATKA WASHINGTONISSA.

Toveri A. Hautamäki alkaa mat-
kansa Washingtonin valtiossa syys-
kuulla puhuen:

- Everett 2S—29 p.
- Issaquah 30—1 p. lokak.
- New Castle 2—3 p.
- Poulsbo 4 p.
- Pearson 5—6 p.
- Roslyn 8—9 p.

S. S. osastot, valmistakaa ohjelma-
ja muita ilahdusja ainakin yhdeksi-
puhelliaksi, tov. Hautamäki suorita-
takaa arvokkaan numeron ohjelmas-
tanne.

Ilmatuulet lankeavat länsipiiriin-
agitaatiokassaan.

Toverillisesti:
Wash. Suom. Valtiokomitea.

TILATTAVAKSI TARJOTAAN

Juuri on kirjankarkkijolle ilmesty-
nyt arvokas sosialistinen agitatio-
kirjanen, "Soviets at Work" — So-
vietitilaisuuden töistä. Sitä voidaan-
tulla S. S. Järjestön keskusvirasto-
sta 10 sentillä kpl. \$10 sata kpl.

Amerikkalaisella yleisellä, jolla ei-
ole työväen sanomalehtistä, ei ole-
todellista tietoa Venäjän Sovietitil-
luksen saavutuksista. Suuret ame-
rikalaiset sanomalehdet varmoista-
sista vääristelevät asioita ja moni-
amerikkalainen puolesta-työväen-
sääntö hyvin hallitun Venäjän-
työväen hallituksen töistä. Tämä-
kirjanen käsittelee seikkape-

ten saanti tukkukaupalla ei ole-
mahdollista, mutta toisilla on se-
kasvanut taas vallan paljon, ke-
ttaa Astoriassa, Seattlella ja-
Grays Harborin perukalla. Cali-
fornia lience pysynyt ennallaan.

Ja näillä suuremmilla paikka-
kunnilla olisi koettava toimia-
nyt. Mutta ellei osastoja jäse-
niä innostu asiaan, niin täällä-
pää ei voida suriakaan. Osas-
tojen kokouksissa ja agitatio-
toimikuntien keskuudessa on-
otettava tämä lehden levittämi-
nen esille nyt viipymättä. Mitä-
merkitsee sellainen osaston ole-
massaolo, jossa tämä tärkein to-
iminta löydään laimin, ja mitä-
virkaa on sellaisella agitatio-
toimikunnalla, jonka toimesta ei-
edes tarjota lehtä jokaiselle suo-
malaiselle paikkakunnalla?

Puolueohjelmaa levittämään.

Kie'enkäntäjäsihteeri kehotta-
aa osastoille osotamassaan-
kiertokirjeessä levittämään puo-
luoemme vasta laadun vaali-
taisteluohejelman. Kukapa ei oli-
si lokenut sitä Toverista, jossa-
se julaittiin suomeksi viime-
kuun lopulla. Se on painettu sievästi-
tasukirjaseksi ja jokaisen työ-
läisen taskuun olisi sellainen saa-
tava. Siinä on lukemista mo-
kaksi illaksi, ja se on sellaista lu-
kemista, jonka ääreen ei väsy-
ja jonka kanssa ei aika kulu huk-
kaan.

Tunnuslauseksi sopisi: Puo-
luohejelmamme jokaisen työläi-
sen taskuun, eikä yhtään työläi-
sen ääntä porvari-puolueelle!
Juhan-Kustaa

KATSAUKSIA

Arvokas kirjateos ilmestynyt.

Amerikan historiaa käsittelevä-
suomalainen kirjallisuus on ver-
rattain köyhä vielä, joten jokais-
ta sille alalle tullutta lisäystä ter-
vehdellään ilolla. Tällaisesta-
porvilliset kustannusliikkeet ei-
vät ole huolehtineet koskaan-
muusta kuin uunkirjojen hankki-
misesta, milloin on julaitin "e-
gyptiläis-persialais-kaldealaisia",
milloin vain tavallisia lastenra-
mattuja ja kartkuisia, sekä-
mitä ala-arvoisinta roskaroma-
nikirjallisuutta.

Eikä sosialistisillakaan kustan-
nusliikkeillä ole tähän saakka ol-
lut vielä varoja varsinaisen ta-
lonsopillisen ja muun aatteelli-
sen kirjallisuuden kustantamisen-
rinnalla käydä käsiksi Amerikan-
historiaa valaisevan kirjallisuuden-
kustantamiseen. "Amerikan-
socialistinen historia", "Luokka-
taistelut Amerikassa" ja "Työn-
orjat" ova: melkein ainoat Ame-
rikan historiaa käsittelevät teo-
set suomenkielellä.

Nyt on kuitenkin vuosien odo-
tuksen jälkeen saatu siihen ar-
vokas lisä. Tunnetun socialisti-
sen kynäilijän, toveri James O'-
Nealin, kirjottamana on Suoma-
laisten Socialististen Kustannus-
yhtiöiden toiminta juuri ilmesty-
nyt kirjamarkkinoille teos, jonka-
välttämättä pitäisi löytyä jokai-
sen työläisen kirjahyllyltä. Teo-
sen nimi on

Yhdysvaltain valtiolliset puolueet

Kuten nimikin jo osottaa, kä-

sitlee kirja puolueuudostu-
mia Yhdysvalloissa. Se alkaa-
George Washingtonin valitsemi-
sista presidentiksi ja päättyy-
vuoden 1916 presidentinvaali-
ihin.

"Vanhat äänioikeutta koskevat-
rajotukset olivat vielä voimassa-
Harvat työväenluokkaan kuulu-
vat saivat äänestä. Asiantuntij-
at ovat eri mieltä äänioikeute-
ten lukumäärästä, mutta y-
hämmäsen arvion mukaan oli-
yksi jokaisesta kymmenestä täysi-
ikäisestä miehestä äänioikeute-
ttä. Näin lausutaan siinä esi-
mäisestä presidentinvaalista ker-
rottaessa.

Kirja kuvaa Yhdysvaltain val-
tiollisten puolueitten kehityksen-
aste astealta, porras portaalta-
esittäen erilaiset puolueohjelmat-
ja ryhmäohjelmat, joissa esi-
ntyy koko Yhdysvaltain talou-
dellinen kehitys pääpiirteissään.

Työväestön valtiollisen taiste-
lun heikot alkuyhtykset kolmi-
kymmenluvulla esitetään kirjaa-
sa muiden puolueuudostumien-
rinnalla, sekä osotetaan, miten-
niiden vaikutuksesta saatiin ai-
kavan tuntuvia parannuksia, vel-
kavankens poistettiin ja kontra-
tiorjuuskin vähitellen hävisi-
kuus viimeinen kontrahtioija myytiin-
Philadelphiasa vuonna 1831.

"Jacksonin aikainen demokraati-
puolueen hallinto vaikutti Ame-
rikan poliittiseen ja yhteiskun-
nalliseen elämään tavalla joka on-
ollut kirouksena meidän päivii-
me saakka." sanotaan luvussa-
jossa kerrotaan demokraati-puo-
luen vaikutuksesta viime-
vuosisadan kolmikymmenluvulla, se-
kä jatketaan: "Se edusti uuden-

lännen valtaansa sen kaik-
kella kärkeudella ja anarkisiel-
la individualismilla, ja se oli-
vastavastusta sille henkelle to-
iminnalle ja sivistykselle, jota e-
dustivat tasavallan perustamises-
ta saakka vallalla olleet johta-
jat. — Jackson oli rajamattom-
elämän lapsi ja hänen seuraajan-
sa äänekästä julistivat sivistys-
vihollisuuttaan. — "Enem-
mistävaltaa väistettiin, luomiat-
ta siitä millä tavalla se oli saav-
tettu ja sitä joka pani vastalause-
nita vallanhankintatapoja vas-
taan, olivatpa ne kuinka alhaisia-
ja halveksuttavia tahansa, koh-
deltiin miehenä, jolla oli tarpe-
tonta ja puolellee hyödyttömiä-
idealismia. Nämä katsantokan-
nat ja niistä johtuvat menette-
lytavat ovat vallalla vielä tänä-
päivänä, tehden usein vaalit juo-
puneitten elämäntilaisuudeksi-
jossa väänennetään vaalipiippa-
samat henkilöt äänestävät usei-
ta kertoja ja hankitaan vaalivoi-
toja ruumiillisen väkivallan avul-
la."

Siinä kuvavaa ote siitä histo-
riasta, jota kirja käsittelee. Mo-
net muut samanlaiset poiminnat-
joita kirjasta saa loppumattomien-
osottavat, miten kehittyi se po-
liittinen puoluekoneisto, jonka-
kiroitu vaikutus ei ole vielä-
olemattomissa, ei edes heikkene-
massa.

Seuraava, whig-puolueen toi-
mintaa vuoden 1844 ajoilla ku-
vaava patka osottaa, miten-
äännekalastuksessa oltiin siihen-
aikaan jo melkein samalla asteella-
kuin nykyisinkin.

"Taylor (whigien ehdokas pre-
sidentiksi) itse oli orjien onis-
taja, joten etelävaltioiden johta-

vat luokat kannattivat hänen valitsemistaan. Etelävaltioiden vaalitilaisuuksissa whig-puolueiset etsivät kannatusta Taylorille sen perusteella, että hän oli orjien omistaja ja orjia vastustavissa pohjoisvaltioissa he kehuiivat ehdokastaan, sen no-
jalla, että heidän puoleensa oli joskus vastustanut orjuuden laajentamista. Samoin demokraatit eteässä pyysivät kannatusta Cass'ille (demokraatin ehdokas presidentiksi), koska heidän puoleensa oli aina kannattanut orjuutta ja pohjoisvaltioissa etsit-
tiin Cass'ille kannatusta, kehu-
malla kuinka hän oli kongressissa kannattanut ehdotusta orjuuden kieltämiseksi Meksikolta sa-
duilla alueilla.

Melkein jokainen suomalainen on siinä käsityksessä, että tässä maassa on ollut vain kaksi varsinaista puoluetta, demokraati-puolue ja republikaanipuolue, mutta vaikka ne ovatkin vuorotellen olleet vallassa, niin tällä läinen puolueuudostumien historia on sangen kirjava, voisi-
sanoa, hassunkurisen sekava ja mutkikas, johtuen se siitä, että varsinaiset luokkamodostuma ovat tällä peittyneet paremmin joihinkin kehittyneissä Euroopan maissa. Kirja antaa melko selvän kuvan näiden muodos-
tumiin kuluista.